

Elżbieta Sarnowska

"Koncepcja literatury walczącej w czasach Stanisława Augusta", Wacław Woźnowski, "Pamiętnik Literacki" R.LXII (1971) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 14/41, 190

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ WOŹNIEWSKI Wacław: Koncepcja literatury walczącej w czasach Stanisława Augusta. "Pamiętnik Literacki" R. LXII:1971 z. 1 s. 31-55.

Artykuł obejmuje problemy historycznoliterackie, kwestie należące do dziejów świadomości oraz pewne refleksje teoretyczne. Autor omawia tendencyjne, polityczne i społecznie zaangażowane utwory literackie z drugiej połowy XVIII wieku, funkcjonujące na terenie polskim. Nie pomija spraw indywidualnych, analizując wiersze Naruszewicza, Węgierskiego, Wybickiego oraz tzw. satyryków nowej fali: Jana Ancuty, Jana Czyży i in.; ponadto uwzględnia przemiany tonu i metod artystycznych rozpatrywanej twórczości, widząc w niej pewną ewoluującą całość. W toku wywodów autora wydobyte zostały również wypowiedzi ilustrujące właściwe ówczesnej epoce pojęcie utworu literackiego - jako narzędzia walki. W konkluzji podjęto próbę definicji /genetyczno-funkcjonalno-strukturalnej/ literatury walczącej, w oparciu o zbadany materiał oświeceniowy.

BP/41

E.S.

/II/ DÜRR-DURSKI Jan: Od manieryzmu do baroku. "Przegląd Humanistyczny" R. XV:1971 nr 1 s. 1-17.

Przegląd badań, doprowadzony m.w. do lat pięćdziesiątych. Autor solidaryzował się z atakiem Alpatowa na naukę niemiecką, która ujmuje teorię manieryzmu w zawilej terminologii i podważa wagę Renesansu na rzecz manieryzmu. Godził się jednak z książką E. Wüstena, ustalającą dla manieryzmu lata 1520-1600, wiążącą badania nad historią sztuki /ściślej: architektury angielskiej/ z jej tłem społeczno-ekonomicznym. Przejmując jego kryteria Dürr zamykał manieryzm polski w latach od r. 1572 do połowy XVII w., przypisując mu część twórczości Kochanowskiego, całą twórczość Szymonowicza, Zimorowicza i poetów z przełomu XVI/XVII w. i z pierwszej połowy XVII w., w tym zwłaszcza, jako nurt najbardziej postępowy polskiego manieryzmu, "burleskowo-realistyczną" twórczość sowizrzalską. Jest to więc rozumienie manieryzmu jako epoki.

BP/41

B.O.